

Ordning, der aabner Mulighed for en ligelig Repræsentation, men det er i det hele en Ordning, der er anerkendt for at være den fortræffeligste af alle, baade den retfærdigste og den mest rationelle, for saa vidt som den ikke blot giver Flertallet, men ogsaa giver de Mindretal, der efter deres Forholdstal kunne gøre Krav derpaa, Adgang til at vælge. Dette er almindelig anerkendt, og jeg vil ikke forsvare Forholdstalsvalgmaaden, førend jeg hører, at den bliver angreben. Det forekommer mig derfor, at naar vi skulle skride til en Reform af Valgmaaden til Folketinget nu, bør vi indføre denne Valgmaade. Det har interesseret mig at se, at allerede under Rigsforsamlingens Forhandlinger udtalte selve Oberst Tscherning et Længselssuk i denne Retning. Han talte under Forhandlingerne om den Usandhed, som der er i det repræsentative System, en Usandhed, man dog som saa mange andre maatte bære, indtil man fandt en Maade at løse Opgaven paa, og Mangelen var jo den, at der var saa mange Mindretal, der ikke vare repræsenterede. Efter den Ordning, der indførtes, kunde man vel faa Landsdele repræsenterede og til en vis Grad ogsaa Anskuelse og Meninger, men der var altid en Sum af Minoriteter, som ingen Repræsentation fik. „Nu forekommer det mig altsaa“, siger han, „at naar vi skulle stræbe efter at løse den politiske Opgave, der foreligger, saa skulle vore Bestræbelser gaa ud paa at frembringe Midler til at skaffe disse Minoriteters Sum en Repræsentation.“ Det var altsaa noget, som allerede den Gang var anerkendt af en Mand som Oberst Tscherning, og jeg vil ogsaa erindre om, at i praktisk Henseende var der allerede den Gang en Frygt for, at den Valgordning, man indførte, ingenlunde vilde føre til en saadan forholdsvis Repræsentation af de forskellige Befolkningsklasser, som det jo dog er den almindelige Valgrets naturlige Opgave at realisere, og navnlig en Frygt for, at Repræsentationen af Købstæderne i Forhold til Landet ingenlunde vilde komme til at svare til det forholdsvis Tal, som hver af disse Bestanddele udgjorde af den samlede Befolkning. Men man havde jo den Gang ikke Forholdstalsvalgmaaden. Saa skete det, at vor forhenværende Kollega, Gehejmeraad Andre, gjorde sit lykkelige Fund i 1855 og fik Forholdstalsvalgmaaden gennemført i Fællesforfatningen. Og da Grundloven af 18. November 1863 blev givet, var man saa forsigtig i denne Grundlov ikke at sige noget om Valgmaaden. Det

bestemtes kun med Hensyn til Folketinget, at der skulde vælges ved umiddelbare Valg i mindre Kredse, og med Hensyn til Landstinget, at der skulde vælges ved umiddelbare Valg i større Kredse, men der blev ikke sagt noget om, at Valgene til noget af Tingene skulde foregaa i Enkeltmandskredse, hvilket man altsaa overlod til Valgloven nærmere at ordne. Nu kan man jo imidlertid let forstaa, at efter den Maade, hvorpaa Valgloven blev til i 1863, var der ikke megen Tid til at reformere, og man tog derfor ganske simpelt Kredsene, som de forelaa fra Grundloven af 5. Juni 1849, og hele den Ordning, som stemte dermed. Og da vi saa kom til Grundloven af 1866, saa vide vi jo, at man havde saa travlt med at reformere Landstinget, at man paa Forhaand var enig om ikke at røre ved Valgretsreglerne, uden for saa vidt angik dette Tings Sammensætning, og man nøjedes derfor med i § 32 at ændre Tallet 14,000 til 16,000 og lod i øvrigt Folketinget være uberørt, idet man var glad ved endelig at være naaet til Enighed om den ny Sammensætning af Landstinget. Men siden den Tid have vi jo set, hvorledes Kravet om Forholdstalsvalgmaadens Indførelse er vokset og traadt stærkere og stærkere frem, og særlig har jo den højtærede Konseilspræsident Fortjenesten af at have indført den med Hensyn til de kirkelige Valg, baade ved Valgene til Menighedsraadene og til det kirkelige Udvalg, og i Regeringens Forslag til en ny kommunal Valglov er den ogsaa indført. Ja, vi have endogsaa set, at der for dette Ting har været forelagt Forslag til Indførelse af Forholdstalsvalg med Hensyn til Valget af Valgmænd ved Landstingsvalgene, og den forrige Indenrigsminister, som fremlagde Forslaget, motiverede det netop ved, at i de senere Aar ere Kravene om Indførelsen af Forholdstalsvalgmaaden ved de forskellige politiske og kommunale Valg for at sikre Mindretallene rejst med stigende Styrke. Altsaa, paa alle Omraader indfører man Forholdstalsvalg, men saa forekommer det mig, at naar man skal reformere Valgene til Folketinget, er det den naturligste Sag af Verden, at man ogsaa der benytter Lejligheden til at indføre det utvivlsomme Fremskridt, som den ny Valgmaade repræsenterer. Jeg har heller ikke set Indvendinger rejst derimod i og for sig, saa vidt jeg ser, er det, man gør gældende, kun dette, at der ved Siden af Folketinget staar et Landsting, og at man ikke kan indføre den retfærdigere Valgmaade ved Valgene til det førstnævnte Ting, fordi